

1. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2025/657
Toplantı Tarihi/Sayısı : 07.08.2025/54
Karar Numarası : 2025/472
Başvuran : Y.K.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Sincan 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın mahkemeler tarafından gönderilen dosyaların suretlerinin, bulunduğu ceza infaz kurumu tarafından ücretsiz bir şekilde verilmesi talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Tutulduğu ceza infaz kurumunda Ankara İnfaz Hakimliğindeki veya diğer mahkemelerdeki dosyalarının suretlerinden ücret talep edildiğini,

b. Mahkeme kararlarında dosya içeriğinin özet olarak sunulduğunu, gerekli işlemlerin eksiksiz olarak yapıp yapılmadığının, sunduğu bilgi ve belgelerin dosyaya dahil edilip edilmediğinin veya mahkeme kararında bir yanlışlık yapıp yapılmadığının takibini dosya suretini görerek yapabileceğini,

c. İnfaz Hakimliğindeki dosyaların çoğunda Kurum tarafından düzenlenen muhakkik raporlarının yer aldığını ve bu raporları okuyup gerekli itiraz ve başvurularını yapmak istediğini,

ç. Söz konusu şikayet konusunda Kurum personelinin ifade ve savunmasının tamamını okuyabilmesinin nitelikli savunma yapabilmesi için önem arz ettiğini,

d. Dosya içeriği UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi)'den görülebiliyor olsa da ceza infaz kurumlarında mahpusların UYAP'a erişimlerinin olmadığını,

e. Mahkeme kararlarının geç tebliğ edilmesi halinde üst mahkeme başvuruları için gerekli olan ve Kurum tarafından tek nüsha olarak düzenlenen tebliğ/tebellüğ belgesi için de ayrıca ücret talep edildiğini,

f. Dosya suretlerini para karşılığında temin etmeye zorlanmasının yasal olmadığını, haklarını etkin bir şekilde kullanmasına engel olduğunu iddia etmiş olup dosya suretlerinden para alınması uygulamasına son verilerek

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

infaz biriminde bekletilen dosyalarının kendisine en kısa sürede ücretsiz olarak verilmesini talep etmiştir.

3. Sincan 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 13/1/2025 tarihli dilekçesi ile İnfaz Hakimliği dosyasının bir suretini istediği, İnfaz Hakimliğinin üst yazısı ile “fiziki olarak çıkarılan dosya suretlerinin kamuya getirdiği maddi yük, Ceza İnfaz Kurumunun iş yükü gibi diğer nedenler göz önünde bulundurulduğunda hükümlü/tutukluların kendi talepleri üzerine Ceza İnfaz Kurumlarına gönderilen dosya suretlerinin sayfa adetleri de göz önünde bulundurulduğunda dosya suretlerinin tutukluya ücretsiz verilmesi veya fotokopi ücreti karşılanmak koşuluyla tutukluya verilip verilmeyeceği hususunun kurumun idari biriminden sorumlu Cezaevi Savcılığının takdirinde olmak üzere, İş bu yazının hükümlüye tebliğ edilmesi” hususunun bildirildiği,

b. Bu hususa ilişkin olarak 17/1/2025 tarihli ve ... sayılı müzekkere ile Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına görüş sorulduğu, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 17/1/2025 tarihli ve ... esas sayılı müzekkeresi ile “Hükümlü ve tutukluların kendi istekleri üzerine Ceza İnfaz Kurumlarına gönderilen dosya suretlerinin sayfa adetleri de göz önünde bulundurularak dosya suretlerinin fotokopi ücreti karşılanmak koşuluyla verilmesinin” uygun olacağını bildirildiği,

c. Bu kapsamda yargılandıkları mahkemeler ya da diğer kurumlar tarafından resen gönderilen dava dosyası veya başvurulara ilişkin cevabî yazıların mahpuslara ücretsiz olarak verildiği ancak kendi istekleri ile mahkemelerce gönderilen belgelerin fiziki olarak çıkarılan dosya suretlerinin ise kamuya getirdiği maddi yük, ceza infaz kurumunun iş yükü gibi diğer nedenler göz önünde bulundurularak sayfa sayıları dikkate alınarak ücreti mukabilinde teslim edildiği,

ifade edilmiştir.

4. Başvuran cevabî yazısında özetle;

a. Mahkemeler tarafından resen gönderilen evrakların sadece alınan kararlar olduğunu,

b. Bunların dosya suretini içermediğini, kamuya yük getirecek olmasının haklarından vazgeçeceği anlamına gelmediğini,

c. İnfaz hakimliğinin hukuki olmayan şekilde ret kararları verdiğini,

ç. İlk dilekçesinde ifade ettiği hususların geçerliliğini koruduğunu,

iddia etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 17’inci maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir: “Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.”

6. Anayasa’nın “Hak Arama Hürriyeti” başlıklı 36’ncı maddesinin birinci fıkrası şöyledir: “(1) Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. (...)”

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde; “İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak”, (i) bendinde; “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. 6701 sayılı Kanun'un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükmü yer almaktadır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir: “(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir.”

10. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir: “(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. Başvurunun esas incelemesi yapılmadan önce Kurumun, OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevi açıklanmalı ve başvuru konusunun bu kapsamda kalıp kalmadığı değerlendirilmelidir.

13. 6701 sayılı Kanun’un genel gerekçesinde ulusal önleme mekanizması görevinin kapsamı; özgürlüklerinden mahrum bırakılan kişilerin alıkonuldukları ceza ve tutukevleri, kamplar, bakım merkezleri gibi yerlerde işkence ve kötü muamele vakalarının yaşanmaması amacıyla bu yerlere yönelik izleme, inceleme, denetleme, değerlendirme ve raporlama faaliyeti şeklinde açıklanmıştır.

14. OPCAT’in 19’uncu maddesi uyarınca ulusal önleme mekanizmaları; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezaya karşı korunması amacı ile bu kişilere yönelik tutumu düzenli olarak izlemek, sonucunda hazırlanacak raporlarda

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

özgürlüklerinden yoksun bırakılmış kişilere yönelik muamele ve koşulların iyileştirilmesi ve işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî ya da onur kırıcı muamele ya da cezanın önlenmesi için Birleşmiş Milletlerin ilgili normlarını dikkate alarak ilgililere tavsiyelerde bulunmakla yetkilendirilmiştir.

15. Somut olayda başvuran, hakkında devam eden davaların olduğunu ve bu davalara hazırlanabilmek ve gerekli itiraz ve başvuruları yapabilmek için ihtiyaç duyduğu dosya suretlerinin kendisine tutulduğu ceza infaz kurumu tarafından ücretsiz bir şekilde verilmesi gerektiğini, bu dosyalara erişimin ancak ücretini ödemek suretiyle mümkün olmasının savunma hakkının ihlali niteliğinde olduğunu iddia etmektedir.

16. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'in "Adil yargılanma hakkı" başlıklı 6'ncı maddesinin ilgili bölümü şöyledir: "1. Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir."

17. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

18. Başvuranın dilekçesindeki iddialar ilgili mevzuat ve içtihat kapsamında değerlendirildiğinde; söz konusu iddiaların adil yargılanma hakkına ilişkin olduğu, Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi alanına girmediği değerlendirilmiştir. Bu nedenle başvurunun Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,
7/8/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Üye

e-imzalıdır

Av. Fatma ÇINAR
Üye

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Üye

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No: